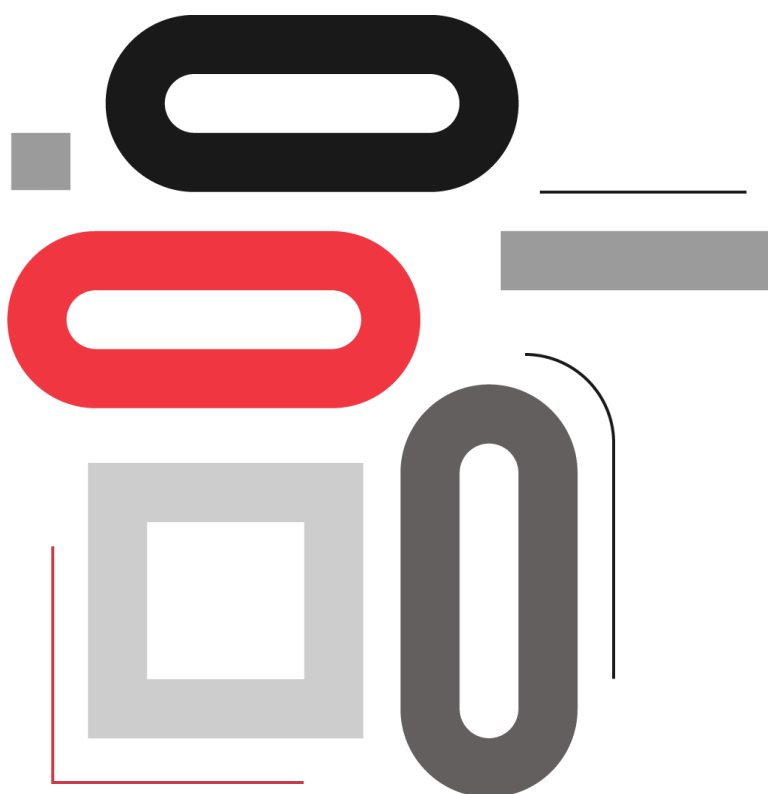

T A
Č R

Závěrečná zpráva

Ex post evaluace BETA2

Vypracoval: Evaluační oddělení Technologické agentury ČR

V Praze: prosinec 2025

Obsah

Seznam tabulek	2
Seznam grafů	2
Seznam zkratk	2
1. Manažerské shrnutí	3
2. Program BETA2 a cíle ex post evaluace	6
3. Analytická část	8
4. Seznam literatury	24

Seznam tabulek

Tabulka 1 Schválené a vyčerpané finanční prostředky na program BETA2

Tabulka 2 Rozdělení finančních prostředků mezi resorty a jejich skutečné čerpání

Tabulka 3 Počet a finanční podpora projektů v jednotlivých orgánech státní správy

Tabulka 4 Indikátory realizace programu

Tabulka 5 Výsledky veřejných soutěží v BETA2

Tabulka 6 Počet projektů podle druhů veřejných zakázek

Tabulka 7 Indikátory výsledků a splnění cílů programu

Tabulka 8 Podrobné výsledky projektů dosažené v programu BETA2

Tabulka 9 Počet založených, stornovaných a vyhodnocených výzkumných potřeb

Tabulka 10 Počet projektů podle druhů veřejných zakázek

Tabulka 11 Parametry pro vyhodnocení výsledků implementace

Tabulka 12 Způsob uplatnění výsledků výzkumu v praxi

Tabulka 13 Rozsah uplatnění výsledků výzkumu v praxi

Tabulka 14 Míra využití výsledků výzkumu v praxi

Tabulka 15 Základní údaje o vytvořených shlucích

Seznam grafů

Graf 1 Připravenost výsledků výzkumu pro jejich praktické uplatnění

Graf 2 Hodnocení uplatnitelnosti výsledků projektů v praxi

Graf 3 Změny v organizacích v důsledku uplatnění výsledků projektů

Graf 4 Hodnocení přínosů z uplatněných výsledků výzkumu

Graf 5 Vytvořené shluky resortů v programu BETA2

Seznam zkratk

TA ČR	Technologická agentura České republiky
VO	Výzkumná organizace
VS	Veřejná soutěž
IS VaVal	Informační systém výzkumu a vývoje a inovací
ISTA	Informační systém pro přípravu a správu výzkumných projektů TA ČR
GA ČR	Grantová agentura České republiky
RIV	Rejstřík informací o výsledcích (o výsledcích výzkumu, vývoje a inovací)
ISTA	Informační systém pro přípravu a správu výzkumných projektů
ZOG	Zástupce odborného gestora
ISRB2	informační systém TA ČR
CEP	Centrální evidence projektů
STARFOS	Fulltextový vyhledávač, TA ČR
VaV	Výzkum a vývoj
VaVal	Výzkum, vývoj a inovace
SISTA	Informační systém TA ČR

1. Manažerské shrnutí

Cílem ex post evaluace programu BETA2 bylo vyhodnotit podporu a realizaci výzkumných aktivit s cílem vývoje nových nebo zdokonalení stávajících postupů, dovedností, služeb, informačních a řídicích produktů určených pro kvalitnější a efektivnější výkon státní správy.

Evaluační šetření bylo zaměřeno na následující ex post evaluační problematiku:

1. Výzkumné potřeby příslušných orgánů státní správy a jejich pokrytí schválenými a realizovanými projekty
2. Dosažené výsledky programu
3. Způsob přenosu a uplatnění výsledků projektů u uživatelů ve veřejném sektoru
4. Využití a dosavadní přínos z uplatněných výsledků výzkumu a vývoje u uživatelů ve státní/veřejné správě

Program BETA2 byl schválen v roce 2016 na dobu 5 let (2017 – 2021), následně v roce 2019 upraven na dobu 8 let (2017 – 2024). Na program byly schválené finanční prostředky ve výši 1 635 062 tis. Kč. Finanční prostředky byly rozvrženy na dobu trvání programu v souladu s předpokládaným postupným financováním projektů s ohledem na jejich očekávanou průměrnou délku. Navržené rozdělení finančních prostředků vycházelo z očekávaných potřeb resortů v oblasti aplikovaného výzkumu a inovací.

Do programu se zapojilo všech 22 ústředních orgánů státní správy včetně jejich samostatných úřadů, bylo založeno celkem 395 výzkumných potřeb, uplatněno jich bylo 236 a realizováno celkem 231 projektů. Dosažené výsledky z projektů naplňují očekávané počty, výrazně byly překročeny počty souhrnných výzkumných a výzkumné výsledky typu O (jde nejčastěji o různé studie, zprávy, rešerše, výsledky měření, metodické postupy a doporučení, analýzy, vytvořené databáze aj).

Následující část textu obsahuje stručně hlavní zjištění a dosažené výsledky v programu BETA2:

1. **V realizaci programu BETA2 byla na podporu výzkumných projektů vyčerpána jen část schválených finančních prostředků (675,85 mil. Kč, tj. 41,3 %).** Skutečnost z realizace výzkumných projektů ukázala, že odhady resortů byly při přípravě návrhu programu značně nadsazené. Nejvyšší podporu čerpalo MŽP, naopak nejméně oproti plánovaným výdajům čerpalo podporu MD.
2. **Z dotazníkových šetření, řízených rozhovorů a desk research vyplynulo, že doba od založení výzkumné potřeby po ukončení výzkumných projektů a předání výsledků výzkumu konečným uživatelům byla u části (cca 15 %) projektů příliš dlouhá (5**

a více let) Na resortech existuje u části výzkumných potřeb nutnost jejich rychlé realizace (navazující výzkumné projekty, aktuální potřeba legislativních úprav). V těchto případech jsou resorty nuceny volit jiné způsoby řešení (resortní výzkum, vlastní analytické práce, aj.).

3. **Mezi resorty existují velké rozdíly v počtech uplatněných výzkumných potřeb a realizovaných projektů.** Je to do značné míry dáno charakterem činnosti a zaměřením daného resortu, počtem a zaměřením jejich podřízených úřadů. Zatímco například MŽP a MV využívaly možností účasti v programu BETA2 ve značné míře dané počtem uplatněných výzkumných potřeb a realizovaných projektů, naopak například pro MPSV (6 projektů), MS (1 projekt) a MK (žádný projekt) byla aktivní účast v programu jen minimální.
4. **V návrzích a ve zpracování výzkumných potřeb na resortech si část resortů a dalších orgánů státní správy vedla velmi dobře,** jedná se např. o MŠMT, ČBÚ, UPV, ČSÚ a ČUZK. Počet stornovaných výzkumných potřeb byl u těchto resortů minimální. Na druhou stranu u resortů jako MŽP a MZV nesplňovaly v mnoha případech zpracované návrhy výzkumných potřeb požadavky na aplikovaný výzkum, počet storno potřeb byl relativně vysoký (30 resp. 25 výzkumných potřeb). U MZV to bylo 59 % ze založených výzkumných potřeb a u MŽP 43%. To pochopitelně dosti zatěžovalo schvalovací proces a následně frustrovalo konečné uživatele na resortech.
5. **Priorizace výzkumných potřeb nebyla na resortech chápána v tom smyslu, že návrhy výzkumných potřeb se budou ve schvalovacím procesu na TA ČR vyřizovat přesně v takovém pořadí, v jaké byly uvedeny do systému ISRB2.** Znamenalo to, že očekávali na resortech výsledky schvalovacího procesu bez ohledu, v jakém pořadí je předložili, resp. si s pořadím předložených VP nedělali velké starosti.
6. **Z vyhodnocení implementačních zpráv o způsobu a rozsahu uplatnění výsledků výzkumů v praxi** vyplývá, že se nejčastěji uplatňují jako podklady pro tvorbu zákonů, směrnic, norem, koncepčních a koncepčních materiálů resortu. Do přímé činnosti (práce) resortů se výsledky výzkumu promítají výrazně méně často. Pokud jde o rozsah uplatnění výsledků výzkumu, nejčastěji se promítají do práce jednotlivých částí a pracovišť resortu, tzn. na odborech, úsecích či odděleních. Celého resortu se rozsah

uplatněných výsledků výzkumů týká přibližně v 1/3 případů, jde obvykle o normy, směrnice a koncepční materiály resortu.

7. **Uplatnění výsledků výzkumu typu O** (jde o různé studie, zprávy, rešerše, výsledky měření, metodické postupy a doporučení, analýzy, vytvořené databáze aj.) **v praxi jejich zpracovatelé ve zprávách o implementaci obvykle deklarují jako podklad pro rozhodování a tvorbu různých směrnic, nařízení a materiálů resortu.** Míru jejich uplatnění lze ovšem jen těžko posoudit, a v mnoha případech má jejich uplatnění sporný charakter, např. když jde o zjištění a výsledky pro další výzkumnou činnost v projektu.

8. **Na existenci překážek v uplatňování výsledků výzkumu upozorňuje přibližně polovina aktérů podílejících se na implementaci výsledků projektů.** Jde zpravidla o případy, kdy je zapotřebí uskutečnit nějaké změny v organizaci práce a v podmínkách pro jejich uplatnění. Dotazovaní koneční uživatelé uváděli, že v těchto případech existuje malý zájem a ochota něco měnit a inovovat, stávající omezené personální a finanční možnosti resortů.

9. **Přínosy z uplatnění výsledků projektů hodnotili všichni dotazovaní aktéři programu v obecné podobě pozitivně.** Oceňována byla zejména možnost uskutečnit aplikovaný výzkum za příznivých podmínek (finančních, časových a personálních). Dotazovaní dále uvádějí, že se mohli věnovat důležitým výzkumným problémům na resortech a že výsledný efekt ve zlepšení poskytovaných služeb byl zřejmý hlavně na těch pracovištích, kde se výsledky uplatnily. K celkovým a zásadním změnám v činnostech a strukturách resortů zatím dochází jen v omezené míře, obvykle tam, kde mají výsledky výzkumu přímé uplatnění v stěžejních složkách resortu..

2. Program BETA2 a cíle ex post evaluace

Cílem programu BETA2 byla podpora realizace výzkumných aktivit zaměřených na vývoj nových nebo zdokonalení současných postupů, regulačních mechanismů, dozorových činností, dovedností, služeb, informačních a řídicích produktů a postupů určených pro kvalitnější a efektivnější výkon státní správy.

Program byl zaměřen na **podporu aplikovaného výzkumu a inovací pro potřeby orgánů státní správy**, a to zejména pro potřeby těch orgánů, které nejsou poskytovateli podpory výzkumu, vývoje a inovací. Z programu nejsou vyloučeny ani ostatní orgány státní správy, které v přímé působnosti vykonávají státní správu a jsou zřízeny nebo řízeny ústředními orgány státní správy, pro které je v tomto programu zajišťováno řešení výzkumných potřeb.

Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 byl schválen Usnesením vlády ČR č. 278 ze dne 30. 3. 2016. V roce 2019 došlo ke změně programu. Usnesením vlády České republiky č. 564 ze dne 30. 7. 2019 byly v programu provedeny následující hlavní změny:

- Program byl prodloužen o tři roky, tedy do roku 2024. Nová délka trvání programu činila 8 let (2017–2024)
- Do programu byly nově zahrnuty další orgány státní správy a organizační složky státu (MK, MS, MŠMT a Úřad průmyslového vlastnictví), aby i tyto orgány mohly využívat program BETA2 k řešení svých výzkumných potřeb.

Cíle a zaměření programu zůstaly nezměněny. Celkový rozpočet programu ve vazbě na požadavky nově doplněných orgánů státní správy a organizačních složek státu nebyl změněn. Financování potřeb nových odborných garantů bude umožněno využitím části nespotřebovaných výdajů TA ČR. Celkové výdaje na program ve výši 1 635 062 tis Kč byly na období trvání programu rozvrženy v souladu s předpokládaným postupným financováním projektů a s ohledem na jejich očekávanou průměrnou délku.

Program BETA2 se lišil od ostatních programů TA ČR s výjimkou předcházejícího programu BETA. **Základní odlišností** bylo využití mechanismu veřejné zakázky, které jsou vyhlašovány s cílem uspokojit konkrétní výzkumnou potřebu resortů (ministerstev). Řešitelé do veřejných soutěží podávali návrhy řešení, které reagovaly na konkrétní zadání výzkumných témat ze strany resortů.

Cílem ex-post evaluace programu BETA2 bylo vyhodnotit, zda došlo k naplnění hlavního cíle programu. Konkrétně se jednalo o zhodnocení podpory a realizace výzkumných aktivit

zaměřených na vývoj nových nebo zdokonalení současných postupů, dovedností, služeb, informačních a řídicích produktů určených pro kvalitnější a efektivnější výkon státní správy. Analyzovány budou dosažené výsledky v programu a účelnost a efektivita jejich zavedení ve výkonu státní správy.

Ex post evaluace programu BETA2 navazuje na průběžné hodnocení programu z roku 2020. Evaluační tým předpokládá, že se využijí získané poznatky a zkušenosti z hodnocení programu BETA2 při řízení navazujícího programu BETA 3.

V evaluačním šetření jsme se zaměřili na tuto klíčovou ex post evaluační problematiku, kterou reprezentují následující 4 evaluační okruhy:

1. Dosažené výsledky v programu (jejich četnost, struktura a charakter, zhodnocení, zda odpovídají druhy výsledků z projektů k zaměření a povaze výzkumných potřeb orgánů státní správy)
2. Výzkumné potřeby příslušných orgánů státní správy a jejich realizace schválenými a realizovanými projekty
3. Způsob přenosu a uplatnění výstupů/výsledků projektů u uživatelů ve veřejném sektoru (předání výsledků projektů uživatelům a jaké faktory zásadně ovlivnily využití výsledků projektů)
4. Využití a dosavadní přínos z uplatněných výsledků výzkumu a vývoje u uživatelů ze státní/veřejné správy.

Evaluační šetření (sběr dat) se uskutečnilo prostřednictvím souboru kvantitativních a kvalitativních metod, jednalo se o desk research, dotazníkové šetření a řízené, polostrukturované rozhovory.

Desk research vycházel z údajů obsažených ve veřejně přístupných databázích: Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVal), respektive z jeho částí CEP (Centrální evidence projektů), RIV (Rejstřík informací o výsledcích) a z informačních systémů TA ČR (ISTA, ISRB2, STARFOS).

V dotazníkovém šetření, které proběhlo online formou, byli osloveni odborní garanti na jednotlivých resortech, řešitelé podpořených projektů (příjemci podpory), experti a uživatelé výsledků výzkumných projektů. V dotaznících jsme se zaměřili především na problematiku četnosti, struktury a charakteru dosažených výsledků a na proces jejich aplikace v praxi.

Řízené, polostrukturované rozhovory byly provedeny evaluačním týmem se zástupci odborného gestora na jednotlivých resortech, konečnými uživateli, experty, řešiteli projektů a

projektovými manažery BETA2 z TA ČR. Otázky pro řízené rozhovory byly připraveny na základě stanovených evaluačních okruhů, zaměřeny především na způsoby přenosu a míru uplatnění výsledků projektů ve veřejném sektoru a přínosy výsledků výzkumu a vývoje u uživatelů. Celkem bylo uskutečněno 14 rozhovorů.

3. Analytická část

Evaluační okruh 1: Dosažené výsledky v programu BETA2

Celkové výdaje na program BETA2 byly schváleny ve výši 1 635 062 tis. Kč. Finanční prostředky byly v návrhu programu rozloženy do celého období v poměru dle očekávaného množství výzkumných potřeb a cen podpořených veřejných zakázek tak, že největší objem finančních prostředků měl být využit v roce 2021 a 2022, kdy se očekává nejvíce projektů ve fázi realizace.

Skutečné čerpání finančních prostředků na podporu realizovaných projektů ze státního rozpočtu bylo celkově výrazně nižší (41%) než se očekávalo a za celé období představovalo částku 675 850 tis Kč. Nejvyšší míra čerpání prostředků se uskutečnila v roce 2020 a 2021, což odpovídalo realizaci největšího počtu projektů.

Tabulka 1 Schválené a vyčerpané finanční prostředky na program BETA2 (v tis. Kč)

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Celkem
Schváleno	1 546	49 826	201 114	248 881	304 149	317 966	304 149	207 431	0	1 635 062
Podpora	3 057	36 102	62 216	84 009	114 911	133 923	104 329	105 367	31 936	675 850

Zdroj: Program BETA2 a ISRB2 k 31.12.2025

Rozdělení prostředků mezi orgány státní správy v programu vycházelo z jejich odhadu na rozsah plánovaných výzkumných aktivit v oblasti aplikovaného výzkumu a inovací. Skutečnost z realizace výzkumných projektů ovšem ukázala, že tyto odhady byly značně nahodnocené.

V následující tabulce je přehled schválených finančních prostředků na jednotlivé resorty a poskytnuté finanční výdaje na realizaci projektů. Nejvyšší podporu čerpalo MŽP, na druhou

stranu nejméně oproti plánovaným výdajům čerpalo podporu MD. Podrobněji viz níže tabulka:

Tabulka 2 Rozdělení finančních prostředků mezi resorty a jejich skutečné čerpání (v tis. Kč)

Odborný garant - resort	Schváleno (v tis. Kč)	Podíl v %	Podpora v tis. Kč	Podíl v %
Ministerstvo životního prostředí	374 429	22,9%	128 836	19,1%
Ministerstvo dopravy	312 297	19,1%	47 173	7,0%
Ministerstvo práce a sociálních věcí	150 426	9,2%	32 432	4,8%
Ministerstvo pro místní rozvoj	124 265	7,6%	30 706	4,5%
Ministerstvo průmyslu a obchodu	112 819	6,9%	57 959	8,6%
Ministerstvo vnitra	62 132	3,8%	22 397	3,3%
Ministerstvo zahraničních věcí	44 147	2,7%	19 723	2,9%
Ostatní ústřední orgány státní správy, jiné orgány státní správy a ostatní poskytovatelé účelové podpory dle § 4 zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací	454 547	27,8%	336 626	49,8%
Celkem	1 635 062		675 850	41,3%

Zdroj Program BETA2 k 31.12.2025

Níže v tabulce je přehled poskytnuté podpory jednotlivým resortům státní správy a počty jejich úspěšně ukončených projektů. Nejvíce finančních prostředků bylo vynaloženo na projekty Ministerstva životního prostředí a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Nejvíce projektů bylo realizováno v resortu Ministerstva vnitra, rovněž velký počet projektů byl realizován rovněž Úřadem vlády ČR a Energetickým regulačním úřadem.

Tabulka 3 Počet a finanční podpora projektů v jednotlivých orgánech státní správy

Odborný garant - resort	Zkratka	Počet projektů	Podpora v tis. Kč	Z celku (v %)
Ministerstvo životního prostředí	MZP	24	128 836	19,1%
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	SUJB	14	100 179	14,8%
Ministerstvo průmyslu a obchodu	MPO	17	57 959	8,6%
Ministerstvo vnitra	MV	23	22 397	3,3%
Správa státních hmotných rezerv	SSHR	6	48 399	7,2%
Ministerstvo dopravy	MD	15	47 173	7,0%
Český úřad zeměměřický a katastrální	CUZK	8	36 702	5,4%

Ministerstvo práce a sociálních věcí	MPSV	6	32 432	4,8%
Ministerstvo pro místní rozvoj	MMR	12	30 706	4,5%
Úřad vlády ČR	UVCR	27	25 304	3,7%
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	MSMT	10	24 636	3,6%
Energetický regulační úřad	ERU	27	24 886	3,7%
Ministerstvo zahraničních věcí	MZV	17	19 723	2,9%
Český báňský úřad	CBU	5	17 318	2,5%
Úřad průmyslového vlastnictví	UPV	3	9 606	1,4%
Český statistický úřad	CSU	5	6 947	1,0%
Technologická agentura ČR	TA CR	5	2 973	0,4%
Ministerstvo spravedlnosti	MSP	1	559	0,1%
Digitální a informační agentura	DIA	6	39 403	5,8%
Celkem		231	675 850	

Zdroj: BETA2 a ISRB 2 k 31.12.2025.

Program BETA2 hodnotíme dále v textu na základě souboru indikátorů určených k posouzení jeho celkové výkonnosti a úspěšnosti. Jedná se o indikátory realizace programu, indikátory výsledků a indikátory splnění cílů programu.

Celkově vyhodnocení indikátorů realizace programu ukazuje na skutečnost, že výzkumných potřeb převedených do stavu projektových příprav bylo do veřejných soutěží podáno nepatrně více než byl plánovaný počet. Na druhou stranu byl počet neúspěšných veřejných soutěží relativně vysoký a v důsledku toho se nepodařilo dosáhnout očekávaného počtu realizovaných projektů.

Tabulka 4 Indikátory realizace programu

Poř. číslo	Indikátor	Plánovaný počet	Dosažený počet	Plnění v (%)
1.	Minimální počet uplatněných výzkumných potřeb v zadávacích řízeních	300	371	124%
2.	Minimální počet realizovaných projektů celkem	250	231	93%

Zdroj: Program BETA2

Zpracované výzkumné potřeby byly dle programových zásad převedeny do stavu Projektových příprav a bylo připraveno a uskutečněno zadávací řízení. V programu BETA2 bylo 325 výzkumných potřeb převedeno do stavu projektových příprav a uplatněno v přípravě a uskutečnění veřejných zakázek. Podrobnější výsledky jednotlivých veřejných soutěží jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 5 Výsledky veřejných soutěží v BETA2

Stav	Počet projektových příprav	Podíl v %
Smlouva uzavřena/realizace a ukončení projektů	221	68
Zrušené (neúspěšné) veřejné soutěže	104	32
- Veřejná zakázka skončila bez vybrání řešitele	54	17
- Uživatel nebyl vybrán	44	14
- Nabídka zamítnuta	5	2
- Zrušen	1	-
Celkem	325	

Zdroj: ISRB2 k 30.6.2025.

Projektové přípravy byly řešeny formou veřejných zakázek, které se uskutečnily různými druhy výběrových řízení. V následující tabulce je uvedena statistika pouze těch veřejných zakázek, kde byla smlouva uzavřena a ukončena realizace projektů.

Tabulka 6 Počet projektů podle druhů veřejných zakázek

Typ řízení	Počet projektů	%	Podpora (v mil. Kč)
Soutěžní dialog	75	34	479
Inovační partnerství	16	7	85
Otevřené řízení nadlimitní	6	3	39
Mini-tender	82	37	72
Veřejná zakázka malého rozsahu	14	6	16
Přímé zadání	8	4	16
Otevřené řízení podlimitní	2	1	5
Veřejná zakázka malého rozsahu jednacím nabídkou (Nx)	18	8	28
Celkem	221	100%	740

Zdroj: ISRB2 k 30.6.2025.

Tabulka 7 Indikátory výsledků a splnění cílů programu

Poř. číslo	Indikátor	Plánovaný počet	Dosažený počet	Plnění v (%)
Indikátory výsledků programu				
3.	Minimální počet udělených patentů, užitečných vzorů, průmyslových vzorů, zavedených poloprovozů, ověřených technologií, prototypů, funkčních vzorků a software (výsledky druhu P, F, Z, Gfunk, R)	25	34	136
4.	Minimální počet certifikovaných metodik a specializovaných map (výsledky druhu Nmet)	50	113	226
5.	Minimální počet výsledků promítnutých do právních norem (výsledky druhu Hkonc a Hneleg)	50	30	60
6.	Minimální počet výsledků výzkumná zpráva (výsledky druhu Vsouhrn)	40	101	252
7.	Minimální počet poznatků a dovedností v souladu s § 2 odst. 2, písmeno k) zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací (výsledky druhu O)	180	411	228
Indikátory splnění cílů programu				
8.	Úspěšně bude dokončeno min 90 % projektů ¹	-	-	splněno
9.	Minimální počet aplikovaných výsledků programu	345	689	200

Zdroj: Program BETA2, CEP, vlastní výpočet k 31.12.2025.

Výsledky dosažené v programu BETA2 z hlediska kvantity dvojnásobně překračují plánovaný počet. Jejich skladba je ovšem oproti plánovaným počtům značně nevyvážená. Nejvíce oproti plánovaným počtům bylo výzkumných zpráv a ostatních výsledků. Na druhou stranu se nepodařilo splnit plánované počty výsledků, které by se promítly do právních norem orgánů státní správy.

Podrobné výsledky projektů ukazují, že nejčastějším výstupem jsou Ostatní výsledky, tzn. takové výsledky, které nelze zařadit ke stanoveným druhům. Jedná se nejčastěji o různé studie, zprávy, rešerše, výsledky měření, metodické postupy a doporučení, analýzy, vytvořené databáze aj. dokumenty resortního charakteru. Druhým nejpočetnějším výstupem jsou souhrnné výzkumné zprávy a oba tyto druhy tvoří většinu (74%) všech výsledků programu BETA2.

¹ Úspěšně bylo ukončeno celkem 231 projektů, tzn. všechny ty, které se realizovaly byly řádně ukončeny.

Celkově je struktura výsledků projektů velmi pestrá a početně vysoce překračuje plánované počty. Ve výsledcích jednoznačně dominují ostatní výsledky (O) a souhrnné výzkumné zprávy (Vsouhrn), zatímco žádoucí byl vyšší počet výsledků promítnutých do právních norem a technicky realizovaných výsledků (P, F, Z, Gfunk, R). Viz nže v tabulce:

Tabulka 8 Podrobné výsledky projektů dosažené v programu BETA2

Druh výsledku projektů	Počet	Podíl v (%)
Gfunk -- funkční vzorek	1	-
Hkonc - promítnuto do strategických dokumentů,	10	2
Hneleg – promítnuto do vnitřních směrnic)	20	3
Nmap - specializovaná mapa,	16	2
Nmet - certifikovaná metodika,	97	14
O - ostatní výsledky	411	60
R - software	30	4
Vsouhrn - souhrnná výzkumná zpráva)	101	15
Zpolop - Poloprovoz,	1	-
Ztech - veřejná technologie	2	-
Celkem	689	100

Zdroj: ISRB2, vlastní výpočet

Výsledky projektů v programu BETA2 byly primárně určeny pro zefektivnění a zlepšení práce ústředních orgánů státní správy a jejich podřízených úřadů. S jejich přesahem do širší sociální sféry, do dalších společenských organizací a institucí se nepočítalo. To se také potvrdilo v odpovědích řešitelů projektů a uživatelů. Pokud nějaký výsledek přesah měl, například v oblasti digitalizace a softwarových produktů, tak byl minimální, vznikl spíše jako nezamýšlený produkt

Evaluační okruh 2 - Výzkumné potřeby příslušných orgánů státní správy a jejich pokrytí schválenými a realizovanými projekty

Návrhy výzkumných potřeb vycházely dle vyjádření ZOG z reálných problémů a priorit resortu, často ukotvených ve strategických a koncepčních dokumentech ministerstva. Tyto potřeby byly iniciovány odbornými útvary ministerstva, případně dalšími organizacemi v působnosti resortu. Finální odsouhlasení se projednávalo na vedení resortů a lze konstatovat, že podařilo uspokojit všechny žádosti žadatelů, pokud jejich výzkumné potřeby splňovaly

všechny potřebné požadavky na aplikovaný výzkum a měly zdůvodněné uplatnění výsledků výzkumu v praxi.

Na zpracování výzkumné potřeby se nejčastěji podíleli koneční uživatelé spolu se ZOG. Jednalo se zpravidla o úzký okruh lidí (2–4), kdy se využívají i odborníci z příslušných pracovišť resortu. Konzultace s odborníky v rámci resortu i mimo něj jsou časté a mají obvykle neformální charakter (odborníci se víceméně znají a roky spolupracují). Některé resorty rovněž využívají služeb expertů, kteří mají zkušenosti s podáváním žádostí. Úloha ZOG je zpravidla organizační; do odborné stránky zpracovaných výzkumných potřeb zasahují jen minimálně, spíše výjimečně.

U výzkumných potřeb, které se následně realizovaly ve výzkumných projektech, experti oceňovali především tyto pozitivní skutečnosti:

- Řešení aktuálních, reálných problémů, požadavků z praxe
- Zaměření na uplatnění výsledků výzkumu v praxi, tedy jejich praktické využití
- Podpora výzkumných týmů, udržitelnost, podpora a rozvoj aplikovaného výzkumu na resortech
- Řešení specifických potřeb, které by jinak těžko získávaly podporu

Na druhou stranu experti za slabší stránky výzkumných potřeb označili:

- Nedostatečná definice, nepřesné určení či specifikace výzkumné potřeby
- Neúměrná délka přípravy výzkumné potřeby, celý proces je zdlouhavý
- Složité a komplikované vymezení výzkumné potřeby
- Výzkumnou potřebou se řeší běžná agenda, analytické úkoly resortu

Výzkumné potřeby realizované v programu BETA2 zcela nebo převážně u většiny (80 %) resortů pokrývají požadavky na aplikovaný výzkum. Částečné pokrytí resortních požadavků na aplikovaný výzkum příslušní ZOG vysvětlují tím, že program BETA2 neumožňoval pružně a rychle reagovat na aktuálně vzniklé výzkumné potřeby a tudíž museli volit jiné řešení.

V programu BETA2 bylo založeno 395 výzkumných potřeb. Schváleno jich bylo 236, 136 stornováno. Ve 23 zůstaly výzkumné potřeby v přípravné fázi, ale nakonec nedošlo k jejich předložení ke schválení. Přehled o založených a vyhodnocených výzkumných potřebách po jednotlivých resortech uvádí následující tabulka:

Tabulka 9 Počet založených, stornovaných a vyhodnocených výzkumných potřeb

T A Č R

Odborný garant - resort	Počet založených VP	Počet VP v přípravě/ bez realizace	Počet storno VP	Počet vyhodnocených VP
Ministerstvo životního prostředí	70	15	30	25
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	16		3	13
Ministerstvo průmyslu a obchodu	29		12	17
Ministerstvo vnitra	29	1	3	25
Správa státních hmotných rezerv	9		5	4
Ministerstvo dopravy	32		18	14
Český úřad zeměměřický a katastrální	8	-	1	7
Ministerstvo práce a sociálních věcí	28		14	14
Ministerstvo pro místní rozvoj	22	4	6	12
Úřad vlády ČR	31		7	24
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	15		3	12
Energetický regulační úřad	24			24
Ministerstvo zahraničních věcí	42		25	17
Český báňský úřad	8	1	2	5
Úřad průmyslového vlastnictví	5	1	0	4
Český statistický úřad	6	1	0	5
Technologická agentura ČR	13		6	7
Ministerstvo spravedlnosti	2		1	1
DIA/NUKB	6			6
Celkem	395	23	136	236

Zdroj: ISRB2 k 30.6.2025..

Nejčastějšími důvodem neschválení výzkumných potřeb bylo to, že nesplňovaly požadavky na aplikovaný výzkum. Dalšími důvody neschválení výzkumných potřeb byla doporučení od schvalovacího orgánu k rozdělení či spojení výzkumné problematiky a návrh řešit danou problematiku jiným způsobem.

Výzkumné potřeby byly převedeny do stavu Projektových příprav a následně byly řešeny formou veřejných zakázek, které se uskutečnily různými druhy výběrových řízení. V následující

tabulce je výsledná statistika obsahující pouze ty veřejné zakázky, kde byla smlouva uzavřena a následně ukončena realizace projektů.

Tabulka 10 Počet projektů podle druhů veřejných zakázek

Typ řízení	Počet projektů	%	Podpora (v mil. Kč)
Soutěžní dialog	75	34	479
Inovační partnerství	16	7	85
Otevřené řízení nadlimitní	6	3	39
Mini-tender	82	37	72
Veřejná zakázka malého rozsahu	14	6	16
Přímé zadání	8	4	16
Otevřené řízení podlimitní	2	1	5
Veřejná zakázka malého rozsahu jednacím nabídkou (Nx)	18	8	28
Celkem	221	100%	740

Zdroj: ISRB2 k 30.6.2025.

Důležitým parametrem při hodnocení programu BETA2 byla doba od vzniku výzkumných potřeb až po ukončení projektů a předání výsledků výzkumu konečným uživatelům. Délka jednotlivých kroků programového rámce BETA2 (zpracování výzkumných potřeb, jejich převedení do projektových příprav, výběrová řízení a realizace projektů) byla z časového hlediska výrazně diferencovaná. Závisela mimo jiné na náročnosti výzkumného problému, druhu výběrového řízení a charakteru výzkumného projektu.

Z analýzy spotřeby času na jednotlivé kroky i na celý výzkumný proces vyplynulo:

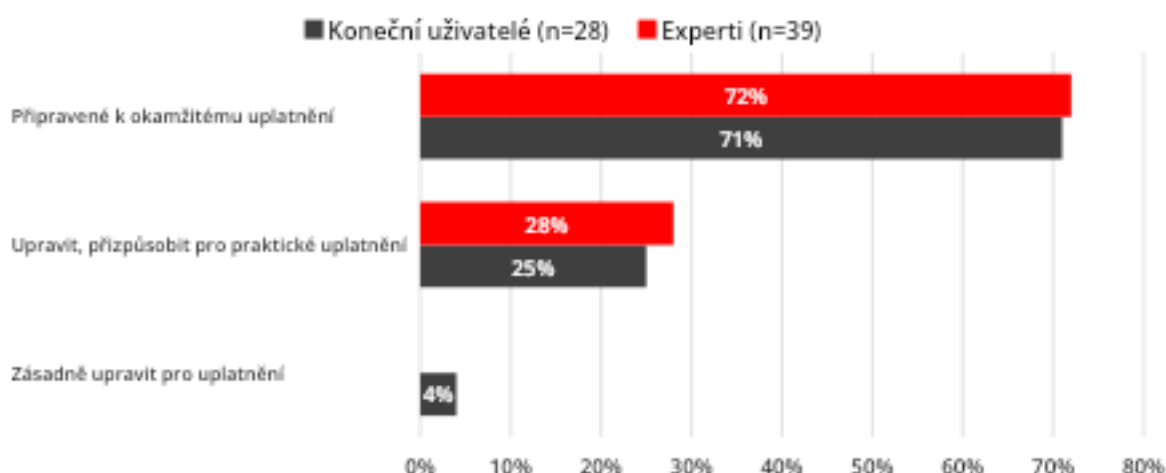
- Existují výrazné rozdíly ve spotřebě času mezi projekty na celou dobu jejich realizace, tj. od iniciace výzkumných potřeb. Nejkratší doba byla rok a půl, naopak nejdelší doba realizace se prakticky shodovala s celkovou dobou trvání programu (téměř 8 let). Nicméně obě krajní hodnoty spotřeby času byly spíše výjimečné.
- Celková doba realizace projektů od jejich počátků (VP) byla v průměru přibližně 3 roky a 6 měsíců. Nejčastěji se u většiny projektů pohybovala mezi třemi a čtyřmi roky.

Evaluační okruh 3 - Způsob přenosu a uplatnění výsledků projektů u uživatelů ve veřejném sektoru

Předání výzkumných výsledků od řešitelů projektů jejich uživatelům proběhlo v naprosté většině případů dle vyjádření všech aktérů programu BETA2 (ZOG, řešitelů projektů, expertů a konečných uživatelů) bez problémů. Uskutečnilo se standardním způsobem a to prostřednictvím informačního systému TA ČR. Koneční uživatelé měli informace o průběhu realizace výzkumných projektů (po kvartálech) a včas byli informováni o jejich ukončení. V předstihu tak věděli, kdy jim budou výsledky předány a jaký bude jejich charakter.

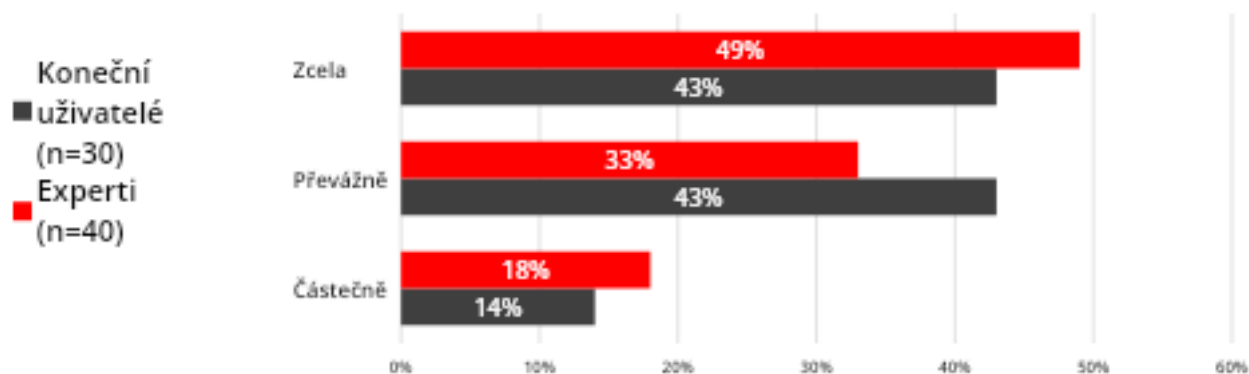
Důležitou otázkou při předání výzkumných výsledků do praxe je jejich připravenost k praktickému uplatnění, zda byly připravené k okamžitému uplatnění nebo zda se musely učinit ještě nějaké další úpravy a korekce. Experti a koneční uživatelé shodně hodnotí připravenost výsledků pro praktické uplatnění pozitivně. Téměř ¾ případů byly připravené k okamžitému uplatnění a přibližně v jedné čtvrtině případů je bylo zapotřebí ještě přizpůsobit pro jejich praktické uplatnění

Graf 1 Připravenost výsledků výzkumu pro jejich praktické uplatnění (%)

Uplatnitelnost výzkumných výsledků hodnotí ZOG, experti a koneční uživatelé pozitivně, přičemž připouštějí, že existují rozdíly mezi jednotlivými projekty. Koneční uživatelé jsou ve svém hodnocení kritičtější než ZOG a experti, což dokládá následující graf:

Graf 2 Hodnocení uplatnitelnosti výsledků projektů v praxi (%)

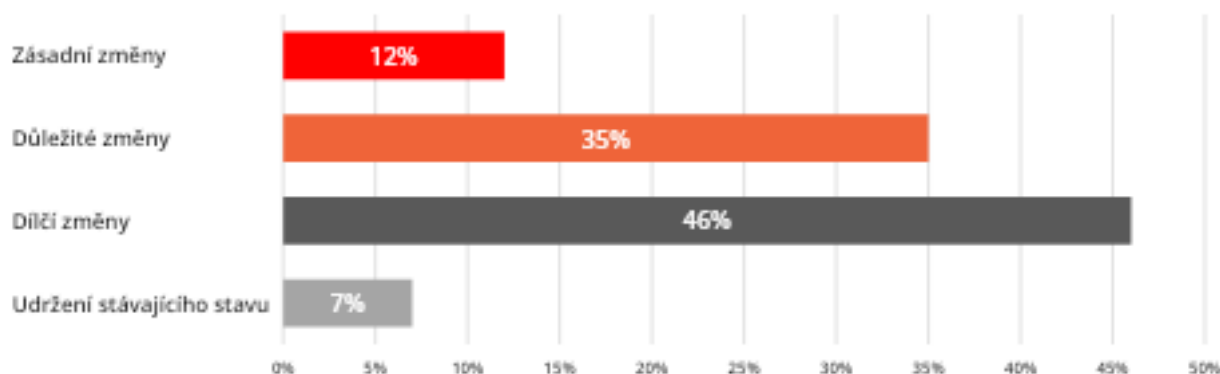
Řešitelé projektů mají o uplatnitelnosti výzkumných zpravidla jen rámcový přehled. O zpětnou vazbu se zajímají především ti řešitelé projektů, kteří s resorty dlouhodobě spolupracují a realizovali pro ně již více úspěšných projektů.

Na uplatnitelnost výzkumných výsledků v praxi má vliv řada faktorů. Uživatelé nejčastěji uvádějí následující skutečnosti:

- Zájem a ochota aktérů z uživatelských organizací něco změnit a inovovat
- Součinnost, spolupráce řešitelů projektů s uživateli
- Kapacitní, personální a finanční možnosti resortů

S uplatnitelností výsledků výzkumu v praxi bezprostředně souvisí otázka, nakolik se tyto výsledky projeví ve změnách v práci samotných uživatelských organizací. Výsledky dotazování u konečných uživatelů ukázaly, že výsledky projektů vedou nejčastěji k důležitým a dílčím změnám. Zcela zásadní změny a udržení stávajícího stavu práce se v uživatelských organizacích vyskytují méně často, což dokládá následující graf:

Graf 3 Změny v organizacích v důsledku uplatnění výsledků projektů (% , n=30)

Konkrétní a podrobný pohled na uplatnění výsledků projektů dává analýza ze záznamů o implementaci výsledků výzkumu z informačního systému (ISRB2) programu BETA2. Konkrétně byly podrobeny rozboru každoroční zprávy² o implementaci jednotlivých výsledků výzkumu každého projektu.

Za každý resort (celkem 18 resortů) byly analyzovány implementační zprávy u 2 nejdříve ukončených projektů (celkem 163 záznamů). Vyhodnocení výsledků implementace se uskutečnilo podle následujících parametrů:

- Způsobu jejich uplatnění v praxi
- Dopadu (vlivu) na činnost (práci) daného resortu a
- Míry využití výzkumných výsledků

Přehled o zvolených parametrech a kategoriích pro jejich hodnocení poskytuje následující tabulka:

Tabulka 11 Parametry pro vyhodnocení výsledků implementace

Oblast hodnocení	Kategorie	Kategorie	Kategorie
Způsob uplatnění v praxi	Podkladový materiál (pro tvorbu norem,	Přímo v činnosti (práci) resortu	Uplatnění u resortních úřadů

² Záznamy do systému se provádí po tři roky, vždy po roce od zahájení implementace. Pochopitelně počet záznamů u každého projektu závisí na roku jeho ukončení a zahájení implementace

	koncepčních materiálů resortu)		
Dopad (vliv) na činnost (práci) resortu	Celý resort	Odbor, úsek, oddělení	Jednotlivci, odborníci
Míra využití výzkumných výsledků	Vysoká	Střední	Nízká

Výsledky vyhodnocení implementačních zpráv o způsobu uplatnění výsledků výzkumů v praxi ukazují, že jednoznačně převládá jejich legislativní uplatnění, jako podklady pro tvorbu zákonů, směrnic, norem a koncepčních materiálů resortu. Přímě do činnosti (práce) resortů se výsledky výzkumu promítají výrazně méně častěji a přibližně ve stejné míře nacházejí uplatnění i u resortních úřadů a institucí. Viz níže tabulka:

Tabulka 12 Způsob uplatnění výsledků výzkumu v praxi

Způsob uplatnění výsledků výzkumu v praxi	Podkladový materiál	Přímě v resortu	U resortních úřadů
Výsledky odpovědí	51%	26%	23%

Zdroj: ISRB2 a vlastní zpracování

Z hlediska rozsahu se uplatnění výsledků výzkumu nejčastěji promítá do práce jednotlivých částí (odborů, oddělení) na resortech. Celého resortu se rozsah uplatněných výsledků výzkumů týká přibližně v 1/3 případů, jde obvykle o normy a koncepční materiály resortu. Pouze jednotlivců, nejčastěji odborníků a specialistů se výsledky výzkumu týkají v 17%, což uvádí následující tabulka.

Tabulka 13 Rozsah uplatnění výsledků výzkumu v praxi

Dopad (vliv) na činnost (práci) resortu	Celý resort	Odbor, úsek, oddělení	Jednotlivci, odborníci
Výsledky odpovědí	35%	48%	17%

Zdroj: ISRB2 a vlastní zpracování

Míra využití výsledků výzkumů závisí na charakteru výzkumné potřeby a následně výzkumného projektu, jejich významu a užití v praxi. Pro většinu projektů je charakteristická vysoká a střední míra využití, nízké využití mají výsledky výzkumů, které pozbyly aktuálnost nebo došlo ke změnám podmínek a potřeb praxe.

Tabulka 14 Míra využití výsledků výzkumu v praxi

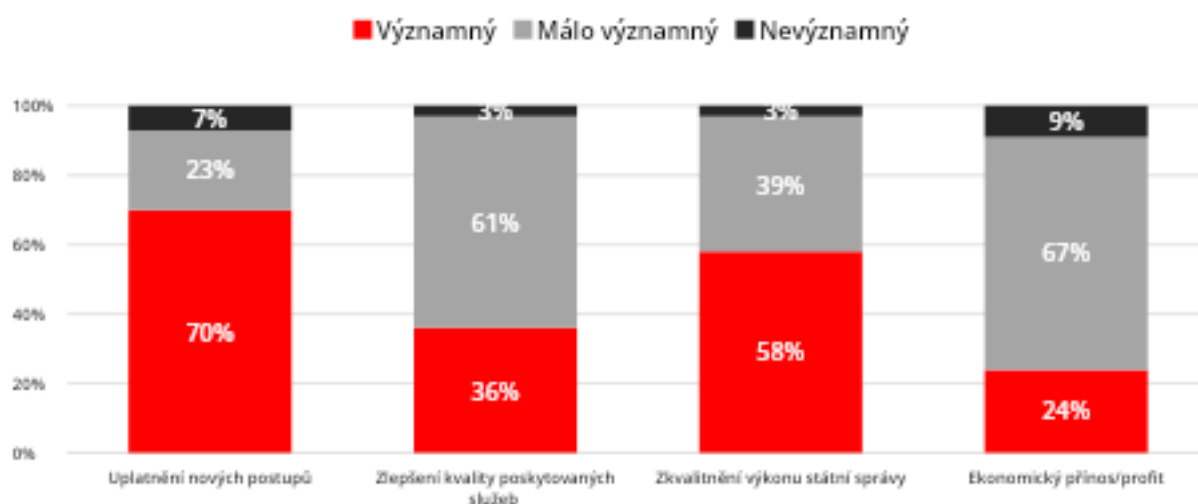
Míra využití výzkumných výsledků	Vysoká	Střední	Nízká
Výsledky odpovědí	31%	55%	14%

Zdroj: ISRB2 a vlastní zpracování

Evaluační okruh 4 - Jaké je využití a dosavadní přínosy z uplatněných výsledků výzkumu a vývoje u uživatelů ze státní/veřejné správy

Přínosy z uplatnění výsledků výzkumu jsou všemi skupinami účastníků programu hodnoceny pozitivně. Oceňována byla zejména možnost uskutečnit aplikovaný výzkum za příznivých podmínek (finančních, časových a personálních). Dotazovaní dále uvádějí, že se mohli věnovat důležitým výzkumným problémům na resortech a že výsledný efekt ve zlepšení poskytovaných služeb byl zřejmý hlavně na těch pracovištích, kde se výsledky uplatnily.

Pokud jde o přínosy ve sledovaných parametrech, nejvýše jsou konečnými uživateli hodnoceny přínosy v uplatnění nových postupů a ve zkvalitnění výkonu státní správy, dále v pořadí následuje zlepšení kvality poskytovaných služeb a celkem pochopitelně je přímý ekonomický přínos hodnocen nejčastěji jako méně významný (viz níže graf).

Graf 4 Hodnocení přínosů z uplatněných výsledků výzkumu (% , n=31)

K zásadním změnám v důsledku uplatnění výsledků výzkumu na resortech ovšem zatím nedošlo. Pokud měli ZOG a koneční uživatelé podrobněji specifikovat konkrétní změny na resortech, uváděli především korekce a úpravy v činnostech jednotlivých pracovníků a oddělení. K celkovým změnám v činnostech a strukturách resortů zatím nedochází, přitom někde se to daří lépe (např. MŠMT, MŽP), obvykle tam, kde mají výsledky výzkumu přímé uplatnění v jednotlivých složkách resortu, úřadech a jejich podřízených organizacích.

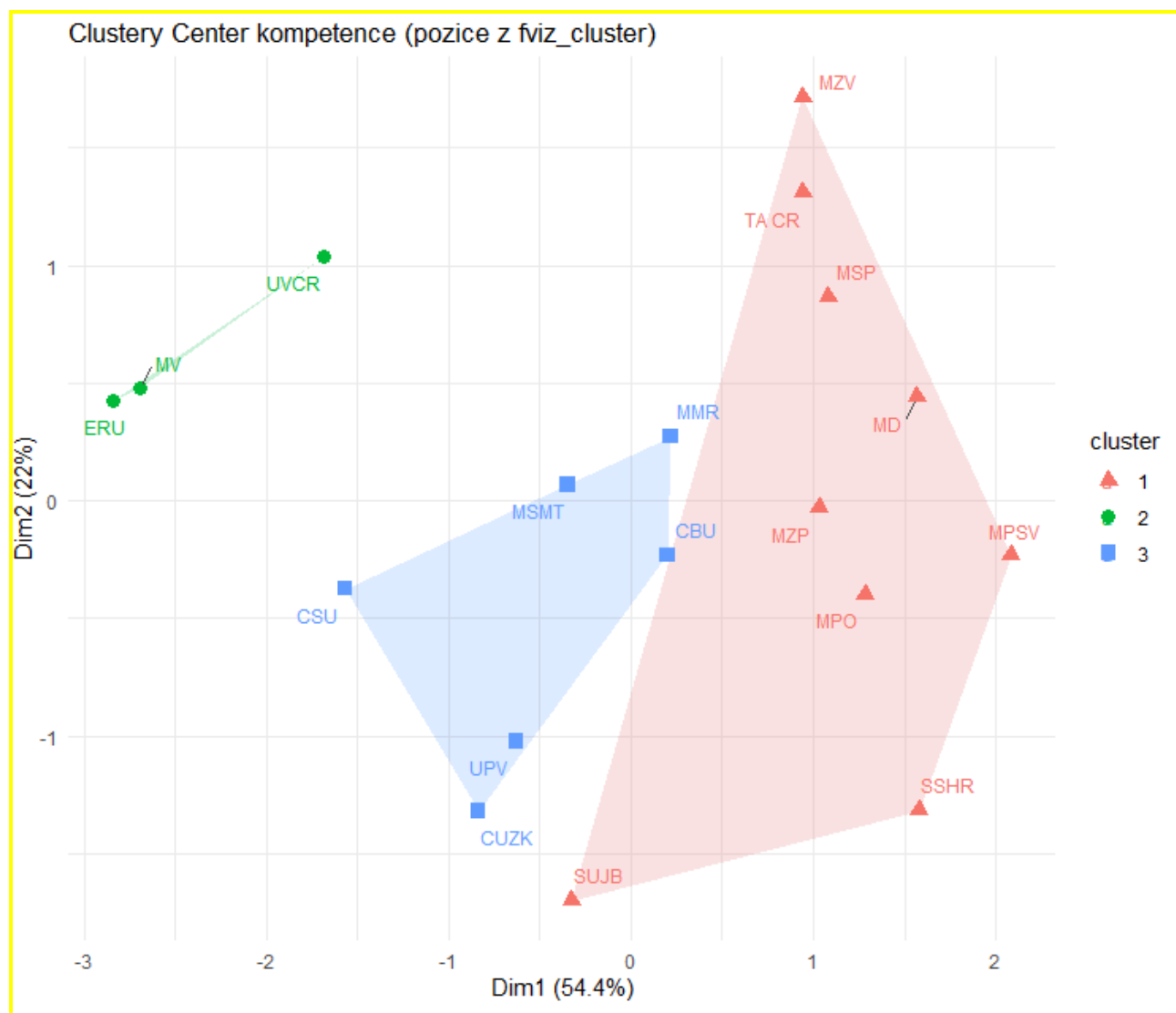
Na závěr analytické části předkládáme celkový pohled na úspěšnost jednotlivých resortů v programu BETA2 prostřednictvím shlukové (clusterové) analýzy. Jejím smyslem bylo seskupit resorty do shluků (skupin) na základě jejich podobnosti tak, aby si resorty náležící do stejného shluku, byly co nejpodobnější a zároveň co nejméně podobné s resorty z ostatních shluků.

Pro shlukovou analýzu jsme použili tyto dostupné a ověřené indikátory za jednotlivé resorty:

- 1) průměrná poskytnutá podpora na projekt,
- 2) poměr založených výzkumných potřeb vůči projektům,
- 3) poměr založených výzkumných potřeb vůči stornovaným potřebám.

Následující graf zobrazuje výsledek shlukové analýzy, jak se jednotlivé resorty spojily do větších shluků v závislosti na jejich podobnosti:³

Graf 5 Vytvořené shluky resortů v programu BETA2

Shlukovou analýzou vytvořené 3 shluky resortů můžeme charakterizovat následovně:

První shluk (s pracovním názvem – aktivní) je nejpočetněji zastoupen (n=9) a představují ho resorty (typickými reprezentanty jsou MZP a MPO, dále MSP, MZV, TA ČR, MPSV, SUJB, SSHR, MD), u nichž je nejvyšší průměrná podpora na projekt (4,7 mil. Kč). Mají zájem o aplikovaný

³ Podrobněji k této statistické metodě a výpočtu v příloze: Příloha 1 ZZ Desk Research ex post evaluace BETA2

výzkum. Zároveň platí, že ze založených výzkumných potřeb se jich následně realizuje zhruba jen polovina (druhá polovina jsou storno potřeby).

Druhý shluk (pracovní název – úsporní) tvoří 3 resorty, typickým reprezentantem je MV, dále UV ČR, ERU, průměrná podpora na projekt je nízká (1,3 mil. Kč). Realizují poměrně značný počet projektů. Ze založených výzkumných potřeb se realizují prakticky všechny a storno výzkumných potřeb je minimální.

Třetí shluk (pracovní název – uvážliví) tvoří 6 resortů, typickými reprezentanty jsou MŠMT a MMR, dále MMR, ČBU, UPV, ČSU, průměrná podpora na projekt je 3,3 mil. Kč. Ze založených výzkumných potřeb se zrealizují prakticky všechny a storno výzkumných potřeb je minimální. Od shluku 2 se liší zejména tím, že průměrná podpora na projekt je u nich výrazně vyšší.

Tabulka 15 Základní údaje o vytvořených shlucích

Shluk	Podpora na projekt (v mil. Kč)	Poměr založených VP vůči realizovaným projektům	Stornované VP na počet založených VP
1 (aktivní)	4,75	0,45	0,46
2 (úsporní)	1,29	1,05	0,11
3 (uvážliví)	3,31	0,75	0,14

4. Seznam literatury a informační zdroje

Příloha 1 ZZ Desk Research ex post BETA2

Příloha 2 ZZ Vyhodnocení dotazníků ex post BETA2

Příloha 3 ZZ Vyhodnocení rozhovorů ex post BETA2

Znění programu BETA2 <https://tacr.gov.cz/programy-a-souteze/b2/>

Předpis v rámci programu BETA2 <https://tacr.gov.cz/programy-a-souteze/b2/>

Průběžné hodnocení programu beta2, evaluační zpráva, zpracovatel TA ČR, 2021

Průvodce evaluátora, Sbírka evaluačních tipů a doporučení, Evaluační jednotka nok, MMR, 2020

Srholec, M. (2015). Metodika hodnocení hospodárnosti účelové podpory pro aplikovaný výzkum a vývoj ve firmách. Certifikovaná metodika.